

Azərbaycan Ermənistanı beynəlxalq platformalarda ifşa edir

Ölkəmizə qarşı törədilən hərbi cinayətlərin hesabı global hüquq müstəvisində veriləcək

"...Mən demişəm, bir daha demək istəyirəm, beynəlxalq qurumlar, ekspertlər gələcək, bütün ziyan hesablanacaq, 30 il ərzində bizə vurulmuş zərər nəzərə alınacaq və onlara qarşı təzminat iddiası qaldırılacaq".

Prezident İlham Əliyev Vətən müharibəsinin üzərindən qısa bir vaxt keçdikdən sonra, 2020-ci il noyabrın 16-da işğaldan azad edilmiş Cəbrayıl şəhərinə səfər edərkən bu bəyanatı səsləndirmiş, Ermənistanın onilliklər ərzində torpaqlarımızda törətdiyi bütün vəhşiliklərə görə beynəlxalq məhkəmələrdə cavab verəcəyinin mesajını çatdırmışdı.

Ədalətin təmini

44 günlük müharibədə hərbi meydanında Ermənistanı məğlubiyyətə uğradan Azərbaycan dövlətinin növbəti prioriteti ölkəmizə qarşı törətdiyi cinayətlərə görə təcavüzkarın beynəlxalq hüquq müstəvisində də cəzalandırılmasına nail olmaqdır.

Buna görə də, ölkəmiz 30 illik işğal, eləcə də Vətən müharibəsi zamanı və ondan sonrakı dövrdə Ermənistan tərəfindən törədilmiş cinayətlərə beynəlxalq hüquqi qiymətini verilməsi üçün vacib işlər həyata keçirir. Bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan biri isə Ermənistanın soydaşlarımızın insan hüquqlarını məqsədyönlü şəkildə pozmasına cavab olaraq, İrqi ayrışdırılmanın bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiya çərçivəsində təcili tədbirlər görülməsi məqsədilə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə müraciət edilməsidir.

İşğal dövründə Ermənistan torpaqlarımızı mina tarlasına çevirib və ilkin hesablamalara görə, ərazilərimizdə bir milyondan çox mina basdırıb. Eyni zamanda Ermənistan torpaqlarımıza basdırdığı minlərin dəqiq xəritələrini ver-

məkdən boyun qaçırmaqla yanaşı, 44 günlük müharibədən sonra da terrorçu əməllərindən vaz keçməyərək Laçın yolundan istifadə edərək ərazilərimizdə mina basdırmaqda ısrarlı olub.

Azərbaycanın Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə müraciətində, həmçinin azərbaycanlı mülki vətəndaşların qayıdacaqları bu ərazilərdə mina və mina təhlükələri basdırmaq, onlara sponsorluq etmək və ya onların yerləşdirilməsini dəstəkləmək üçün hər hansı növbəti söyləri dərhal dayandırması və bundan imtina etməsi ilə bağlı Ermənistanı göstərişin verilməsi öz əksini tapıb və bununla bağlı yanvarın 31-də məhkəmədə dinləmələr keçirilib.

Ermənistanın əsassız iddiaları rədd edilir

Bundan əvvəl, 2021-ci il dekabrın 7-də adıçəkilən məhkəmə Ermənistanın davam edən İrqi ayrışdırılmanın bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın pozuntularına qarşı qorunmaq üçün müvəqqəti tədbirlər haqqında Azərbaycanın ilk sorğusunu təmin edərək azərbaycanlılara qarşı yönəlmiş irqi nifrətin qızışdırılmasının və təşviqinin qarşısını almaq üçün bütün lazımi tədbirləri görməyi Ermənistanı tapşırırmışdı.

Bu il fevralın 22-də BƏM-in "İrqi ayrışdırılmanın bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında" Beynəlxalq Konvensiyanın tətbiqi ilə bağlı məhkəmə işləri üzrə müvəqqəti tədbirlərə dair qərarı da Ermənistanın soydaşlarımızın hüquqlarını qəsdən pozmasının

beynəlxalq hüquq çərçivəsində daha bir təsdiqi oldu. Məhkəmənin son qərarına əsasən, Laçın yolu ilə bağlı Ermənistanın vəsatəti və aksiyanın Azərbaycan hökuməti tərəfindən təşkil olunması ilə bağlı fərziyyə ləğv edilib. O cümlədən məhkəmə prosesində Ermənistanın 2021-ci ildə istehsal edilmiş minlərin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aşkarlanması haqqında bizim tərəfdən ortaya qoyulan faktların heç birini bu ölkə təkzib edə bilməyib.

Enerji resurslarımızın qeyri-qanuni istismarına görə təzminat ödənilməlidir

Azərbaycanın enerji ehtiyatlarının qeyri-qanuni istismarı ilə əlaqədar ölkəmiz tərəfindən Enerji Xartiyası Müqaviləsinə əsasən, fevralın 27-də Ermənistanı qarşı arbitraj prosesinə başlanılıb. Azərbaycan tərəfi Ermənistanı təqdim edilmiş Arbitraj Bildirişində 1991-ci ildən 2020-ci ilə qədər bu ölkənin ərazilərimizin 30 ilə yaxın qanunsuz işğalı dövründə Azərbaycanın enerji resursları üzərində suveren hüquqlarını pozduğuna görə Ermənistandan təzminat və maliyyə kompensasiyası tələb edib.

Ermənistan, hərbi güc yolu ilə Qarabağ bölgəsindəki enerji resurslarından istifadədən Azərbaycanı məhrum qoyaraq, ölkəmizin enerji ehtiyatlarını öz xeyrinə istismar etməklə, habelə Azərbaycanın öz milli enerji siyasətinə və ətraf mühitlə bağlı öhdəliklərinə uyğun olaraq enerji ehtiyatlarını daha da inkişaf etdirmək imkanından məhrum etməklə Enerji Xartiyası Müqaviləsinin çoxsaylı müddəalarını və beynəlxalq hüququn fundamental prinsiplərini pozub.

Bu arbitraj işinin məqsədi Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış suveren ərazilərində Ermənistan tərəfindən enerji ehtiyatlarının 30 ilə yaxın dövr ərzində qeyri-qanuni istismarı və qəsb edilməsinə cavab olaraq haqq-ədaləti və Ermənistanın təzminat ödəməsini təmin etməkdir.

Haqq-ədalət bizim tərəfimizdədir

Ermənistanın 30 il müddətində Azərbaycana qarşı törətdiyi cinayətlər bunlarla yekunlaşmır. Tarixi ərazilərimizi üç onillik boyu işğal altında saxlayan vandal ermənilər bu ərazilərdə bütün yaşayış yerlərini talayıb dağıdıb, xalqımıza məxsus tarixi, dini, mədəni irsi məhv edib, ekoloji terrora əl ataraq bulaqlarımızı, çaylarımızı qurudub, meşələrimizi qırıb, yandırır, flora və faunamıza qənim kəsiliblər.

Birinci Qarabağ müharibəsindən etibarən erməni silahlı qüvvələri tərəfindən azərbaycanlı hərbiçilərə, eləcə də mülki şəxslərə qarşı qırğınlar törədilib, 1992-ci ildə Xocalıda soyqırımını həyata keçirilib. Bu günədək Ermənistan Birinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində itkin düşmüş 4000-ə yaxın azərbaycanlının taleyi barədə heç bir məlumat verməyib. Dünyanın gözü qarşısında əl atdığı bu hərbi cinayətlərə görə Ermənistan beynəlxalq səviyyədə hüquqi məsuliyyətə cəlb olunmayıb.

Lakin gətirdiyimiz nümunələrdən də bəlli olduğu kimi, Azərbaycan dövləti Ermənistanın ölkəmizə qarşı törətdiyi cinayət əməllərinin hesabını bir-bir soruşur, onu beynəlxalq hüquq müstəvisində cavab verməyə məcbur edir.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*